

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 196. szám
1989. augusztus 21., hétfő

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEVEDI LAPJA

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

Taksony unokája

Árpád fejedelem halála után — az akkori magyar közmegegyezés értelmében — a főhatalom körben járt Árpád fiai, illetve azok lezártai között. Egészen addig, amíg Taksony fel nem rúgta e megállapodást, s a fejedelmi címet saját ágának megtartandó, azt fiára, Gézára ruházta.

Valószínűsíthető, hogy a gondolat, mely szerint a magyarság csak úgy képes önállóságát megőrizve betagozódni Európa országai közé, ha hasonlónak válik hozzájuk, már Taksony vezérben megfogalmazódott. Annál is inkább, mert — számos forrás szerint — maga is részt vett 955-ben az augsburgi, súlyos véréssel végződő ütközetben, amely végképp lezárta a nyugati kalandozások korát. A döntő lépéseket azonban kétségtelenül Géza fejedelem tette meg. Ma úgy mondanánk, hogy figyelembe vette az ország geopolitikai adottságát, amely cseppet sem volt kedvező, hiszen a magyar törzsek szállásterületei két — ismét csak mai terminológiával élve — nagyhatalom, a Német-Római és a Bizánci Császárság között terültek el. Mindkét birodalomnak voltak expansionista törekvései, mindkettőnek oka volt haragudni a magyarokra, korábbi kalandozásaink okán, ráadásul közöttünk 972-ben, II. Ottó társascsászár és Teophanu hercegnő házassága révén szövetséges viszony létesült. Szükségessé vált hát a külpolitikai nyitás nyugatra, melynek eredménye a kereszténység felvétele, a nagy nyugati szomszédal való megegyezés — ez volt a veszélyesebb ellenfél akkor, s nem az arabokkal és a bolgár felkeléssel elfoglalt Bizánc —, a Géza fia, és a bajor Gizella által kötött házasság, majd István királlyá koronázása, a pápa által küldött koronával; biztosítva a „nemzetközi legitimitációt”.

A fentiekkel párhuzamba állíthatók e századi történelmünk bizonyos eseményei, főleg, ha még azt is hozzátesszük, hogy mind Géza, mind István véresen leszámolt belső ellenfeleivel, Koppánnyal, Ajtonnyal, s mindazokkal, akik az „új rendet” nem voltak hajlandók elfogadni. Ráadásul, hatalmuk megszilárdításához idegen fegyveres erőket vettek igénybe; a németek olyan jelentős szerepet játszottak István seregében, hogy például a pannonhalmi alapítólevél egyenesen magyarok és németek harcának tünteti fel a Koppány és István közti összecsapást.

Lám csak — mondhatnánk —, akkor is egy birodalom katonái segítettek a hatalomra jutottak uralmát megszilárdítani, s akkor is felülrojták a magyar népre az új vallást, ugyanúgy, mint... Persze, hogy nem ugyanúgy. Lényeges különbség, hogy akkor annak a korszaknak a legfejlettebb kultúráját és állami berendezkedését vettük át, míg a második világháború után egy ázsiai, a kortárs kultúrától és a modern társadalmaktól messze leszakadt formációt kényszerítettünk ránk. A másik lényeges különbség az eredményességben ismerszik meg: Géza és István, igaz, erőszakkal kereszteltült döntése idestova egy évszázad óta életképesnek bizonyult, minthogy a magyaroknak azóta is államuk és saját nyelvük, kultúrájuk van a Kárpát-medencében, s ez a tény önmagáért beszél. Azt pedig, hogy a legutóbbi, több mint negyvenéves kényszerpálya hová vezetett, ma már mindannyian látjuk.

Annyira nem volt legitim ez az internacionalista ideológiával átitatott, szolgalelkű hatalom, hogy nem merete vállalni istenigazából még az államalapító király örökségét sem. A „klerikális reakció” elleni harc hevében így váltotta fel István neve előtt egy római egyes számjegy, meg egy pont a „Szent” megjelölést, s így kopott augusztus huszadika egy olyan alkotmány ünnepevé, amelyről utóbb kiderült, hogy már megszületése pillanatában elavult, s a benne foglalt állampolgári szabadságjogok nagy része be nem tartott...

Márpedig, éppen az ezek iránti csillapíthatatlan igényt bizonyították az ez évi március 15-i ünnepek felemelő pillanatai, amelyek akár csendes tömegtüntetésnek is felfoghatók. Világossá vált akkor: a magyarok országának polgárai számára fontos, hogy kifejezhessék afelett büszkeségüket, hogy magyarnak születtek. Szükség van hát a nemzeti érzésre, s időnként annak hangoztatására is.

Azt hiszem, hogy az emberek többsége legnagyobb nemzeti ünnepünknek március 15-ét tartja, s gyanítom, tartotta már akkor is, amikor egy másik dátumot kellett annak mondani. Miért van ez, hiszen augusztus 20-án, első királyunk 1083-ban történt szentté avatására emlékezve, ezeréves államiségünket ünnepelelünk, történelmünkben pedig az 1848-49-es szabadságharc egy — igaz, dicső — epizód „csúcsán”? Nyilvánvaló: március tizenötödike a nemzeti függetlenség szimbóluma, amely az utóbbi évszázadokban ritkán, s akkor is rövid időre adatott meg nekünk. Mégis, augusztus 20. nem a harcot, hanem az állandóságot, a túlélés magyar tehetségét jelképezi inkább.

Biztosan sokakat zavar, hogy most olyanok is beállnak az összemzeti, szent kórusba, akik korábban „elsőistvánokztak”. Pedig joguk van hozzá, mint ahogy nekünk is — őket megítélni. Gondoljunk mégis inkább arra, hogy a legfejlettebb népekhez való csatlakozáshoz nem törzsi viszálykodás, hanem egységes nemzet szükségeltetik. Mint ahogy ezt már ezer éve felismerte Taksony fia és unokája: Géza fejedelem, és Vajk, a későbbi Szent István király.

Sandi István

Szent István napján — Ópusztaszeren

Szűrös Mátyás beszélt a nagygyűlésen
Együtt a pártok — a politikai fórumon

Reggel nyolckor még viszonylag kevés autó, motor, gyalogos tartott Pusztafő felé — azok azonban valamennyien az ünnepi mise színhelyére mentek. Zsúfolásig megtelt a kicsi kis templom. Amikor a hívek a templomból kijöttek a „széri” ünnepségek felé indultak, már több ezer társuk haladt az úton. Pedig a nyomott, párás időjárás még tartogatott egy kis meglepetést: röpké záporral áztatta meg a népet. Ahogy jött, oly gyorsan ment is, s talán így nem szenvedtek nagy kárt a bazárosok, koc-

márosok, pecsenyések, akik idén is óriási számban képviseltették magukat. Külön sátra volt a politikai fórumon is rézt vevő pártok leg többjének. Talán legaktívabbak a szocdemek voltak: nemcsak szórólappokkal, hanem minimált árasnak nevezhető pörkölttel, sörrel csalogatták a közönséget. A látványosságok, sátrak, „pénznyelők” között hűvösödő nép pedig estig szórakozhatott, válogathatott a két színpadon, s a lovaspályán zajló politikai, kulturális és sportprogramok között.

„Minden érték forrása”

A misét Nagy Elek csongrádi főispán és prépost celebrálta. Beszéde a Biblia három tanításán alapult. A Páldabeszédek Könyvéből az igazság útját, Pál Apostoltól a pogány életet elvető ember újjá születését, Jézustól a sziklára épített ház biztonságát hangsúlyozta. Igazság, renezánsz, biztonság, erre a három fogalomra épült a mise tartalma.

Magyarország fővédőszentjét szerte a világban ünneplik a magyarok, mondotta Nagy Elek. Végre Szent István lett az augusztus 20-ai ünnepségek központja. Korábban az új kelet, a földosztást, az alkotmányt, a földosztást, az alkotmányt tették az ünnep tárgyává. A szándékban kétségtelenül volt érték. Csak, hogy a népek meg kellett feledkeznie Istenről, min-

den érték forrásáról. Pedig kis- és nagygazda, háztá- a kenyeret is tőle kapjuk. Nem véletlenül imádkozunk hozzá imígyen: „Mindennapi kenyérünket add meg nekünk...”

A földosztást jó szándék vezette, de rosszul valósult meg. Akinek sok volt, attól mindent elvettek, el-lenséggé, földönfutóvá tették. A föld közös, szent tulajdon. Eljen békében rajta veinek a prépost úr.

Politikai nagygyűlés

A Nemzeti Történelmi Emlékparkban rendezett nagygyűlés szónoka Szűrös Mátyás, az Országgyűlés elnöke volt.

Beszédében szólt arról, hogy augusztus 20-ához főleg az utóbbi négy évtizedben kötöttünk többféle új jelképet. Volt ünnepe az új alkotmányoknak, az új forintnak, a munkás-paraszt szövetségnek és -találkozóknak. A nép azonban nem tudott igazán azonosulni változó tartalmú, és olykor hamisnak tűnő ünnepekkel. Úgy tartja ma is, hogy augusztus 20-a az államalapító Szent István napja.

Vállalni kell múltunkat

Első királyunk életművének méltatása után az előadó arról szólt, hogy az Országgyűlés törvényalkotó munkája során egyre mélyebben igyekeznek feltárni és tisztázni legújabbkori történelmünk „fehér foltjait”. A közeljövőben törvény megalkotásával tisztelgünk a második világháborúban elhunyt valamennyi honfitársunk, az áldozatok emléke előtt, és javasoljuk, hogy állítsunk emlékművet nekik. Ugyanezzel a főhajtással emlékezünk azokra is, akikről négy évtizeden keresztül hallgatnunk kellett: a sok ezer magyar katonára, rájuk, akiket egy esz-

telen politika használt föl

eszközül, s akik a Don-kanarban és Európa más csatatereiben jeltelen tömegsírokban nyugszanak. Együttérzéssel gondolunk azokra is, akik sebesülten, testileg-lel-ténelmünk „fehér foltjait”. A közeljövőben törvény megalkotásával tisztelgünk a második világháborúban elhunyt valamennyi honfitársunk, az áldozatok emléke előtt, és javasoljuk, hogy állítsunk emlékművet nekik. Ugyanezzel a főhajtással emlékezünk azokra is, akikről négy évtizeden keresztül hallgatnunk kellett: a sok ezer magyar katonára, rájuk, akiket egy esz-

(Folytatás a 3 oldalon.)